

Posudek diplomové práce LEOŠE ZICHA „Farářské relace z radonického vikariátu z let 1676/77“

Farářské relace z let 1676/7 a 1700, tedy anketa čítající 42 otázek zadaných arcibiskupskou konzistoří jednotlivým farářům pražské diecéze, představují jedinečný pramen nejen k církevním dějinám. Jejich využití je mnohostranné, a v tomto směru je již řada badatelů využila pro své tematické či regionální sondy. Dosud ovšem chybí komplexní pohled na tento pramen a okolnosti jeho vzniku. A tuto mezeru (kterou paralelně s prací Leoše Zicha reflektuje také českobudějovický projekt vedený doc. Marií Ryantovou) nyní do značné míry vyplňuje předložená diplomová práce.

Ta se skládá z výkladové (textové) části a rozsáhlé edice farářských relací z roku 1676/7 ze všech 28 farností Radonického vikariátu v severozápadních Čechách. První část práce je logicky a přehledně rozčleněna do čtyř kapitol (nepočítáme-li úvod a závěr). V první z nich se autor zabývá zadáním, okolnostmi a procesem vzniku relací (s důležitým objasněním úlohy vikářů a z valné nedochovaných vikářských relací), i diplomatickým popisem editovaného svazku. Druhá kapitola je věnována Radonickému vikariátu, vývoji jeho hranic a jednotlivým kostelům. V dalších dvou kapitolách se autor soustředil na analýzu údajů a informací o vztahu farářů se světskými patrony (držiteli *iusis patronatus*) a na problematiku škol (do které ovšem patroni rovněž zasahovali). Autor prokazuje v celé této úvodní části práce (budeme-li tedy tyto partie považovat za úvod k následující edici, obstály by ovšem i jako samostatná práce) vynikající rozhled a znalosti, zejména dalších pramenů z Archivu pražského arcibiskupství – v tom zvláště i oněch v úvodu zmiňovaných mladších relací z roku 1700 – i dalších pramenů z regionu (rovněž ze sousedních vikariátů), dobře se orientuje v církevně-právních otázkách, zná bezpečně regionální literaturu, zkrátka je schopen posuzovat zkoumané problémy v širokém kontextu.

Ediční část práce je ovšem znovu možné pouze chválit. Pokud jde o ediční techniku, odpovídá předložená práce všem nárokům moderní edice. Vzhledem k tomu, že Leoš Zich do edice pojal i přílohy farářských relací (jde o mimořádně zajímavý materiál, například katalogy farních knihoven /Liběšice/, účty, soupisy příjmů, desátků, inventáře kostelů a sakristií, soupisy kostelních nemovitostí, výpisy z desk zemských atd.) neomezují se vydané dokumenty jen na latinu (ve které faráři odpovídali na základní soubor otázek), ale objevuje se tu i němčina a čeština. Ani v těchto případech nelze editorovi nic vytknout. Kvalitně jsou zpracované i poznámky k místům (šlo převážně o německé jazykové území a autor byl tudíž nucen převádět většinu toponym do jejich dnešní české podoby) a osobám (vzorné dohledání zejména šlechtických osob z řad patronů a jejich okruhu).

K edici farářských relací pak autor připojil ještě další čtyři přílohy, a to jednak „zadání“ pražské konzistoře, jímž byl celý proces podávání farářských relací spuštěn, jednak dvou listů (a jednoho kancelářského regestu) radonického vikáře Georga Morika adresovaných konzistoři a obsahujících další cenné údaje o stravu vikariátu.

Celkově lze tedy konstatovat, že autor výrazně přesáhl požadavky kladené na diplomovou práci, poskytl dalším badatelům cenný materiál v podobě edice – měla by rozhodně být vydána –; a zároveň skýtá jeho práce velmi reálnou naději, že se od něj i v budoucnu dočkáme pozoruhodných výsledků na poli církevní správy a diplomatiky 17. století. Předloženou diplomovou práci navrhuji proto hodnotit stupněm „výborná“.

V Praze 5. září 2017

Doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.

Vedoucí práce